Ч. 176. Львів, неділя дня 21. (8.) серпня 1910. Річник XIV.

РУСЛАН

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
з Австриї:

на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць 1·70 кор.

За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів, або 12 рублїв: з висилкою двічи в тижни $5^1/_2$ доляра, або 10 рублїв: з висилкою що суботи $4^1/_2$ доляра, або 9 рублїв.
Поодиноке число по 10 сот.

Телєфон Редакциї ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш. бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановкх псальмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь руских сьвят о $5^1/_2$ год. по полудни.
Редакция, адміністрация експедиция »Руслана« при ул. **Оссолїньских ч. 11. партер (фронт від ул. Тихої).** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. —
Реклямациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надіславім“ 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

До чого се веде?

—

Кождого чоловіка обзнакомленого з нашими відносинами мусить вдарити незвичайний а заразом і неприродний зріст московского руху серед руского населеня в Галичині. Сей рух набирає не лише щораз більшого значіня політичного, але також зазначує ся ворожим протикатолицким або впрост схизматицким діланєм на поли релїґійнім. Се дасть ся запримітити особливо в послїднім роцї. Дуже було би бажаною річию позібрати всї обяви сего схизматицкого руху, бо се могло би дати нам можність бодай в приближеню обчислити, як сильною є та ворожа для нашої Церкви струя. Така однак праця вимагає більшого накладу часу, проте бажаємо звернути увагу наших читачів і міродатних кругів на послїдні яскраві обяви сего схизматицкого руху.

Годї тут згадувати про всї клевети та сьвідомі брехнї на наших Преосьв. Епископів, та на їх апостольску працю. Також загально знане є напастованє москвофілами оо. Василиян та инших ревних сьвящеників, особливо в популярних часописях і видавництвах. Застрашаюче є однак се, що тепер аґітує ся серед темного і під зглядом релїґійним майже неосьвідомленого народа впрост проти католицкої Церкви, яко такої. Вихідною точкою сеї вже більше отвертої аґітациї стали пастирскі посланія наших Преосьв. Епископів вимірені проти схизматицкого руху в Галичині. Видно з сего, що були они на часї і вдарили в само ядро справи. Вже сам спосіб принятя а навіть оголошуваня тих послань може вказати, як глубоко закорінив ся сей небезпечний напрям в деяких околицях або парохіях. Шкода лише, що свого часу не поміщувано в часописи про всї понекуди дуже прикрі демонстрациї при оголошуваню згаданих пастирских посланий. Думаємо, що вмисне, чи невмисне замовчуванє і укриванє таких подій не вийде на загальне добро. Таку рану укривати, або заскорупльовати в церковнім орґанізмі є дуже небезпечне. Лїпше було би такі справи прилюдно обговорити і відповідно напятнувати. Те були, так сказати би, пасивні обяви. Опісля слїдують активні. Наші Преосьв. Владики піднесли два моменти, які могуть відновити цїлковито релїґійне житє і католицкого духа серед рускої Церкви і суспільности. Тими моментами є культ Найсьвятїйшого Серця Ісуса Христа і піднесенє почитаня св. сьвящено-мученика Йосафата. Перше причинило би ся до віднови піднесеня і скріпленя житя релїґійного внутрішного, а друге мусїло би осьвідомити і збудити релїґійну сьвідомість і привязанє до правдивої католицкої Церкви.

Не дивно проте, що теперішний московско-схизматицкий рух так сильно, ворожо і безглядно виступає проти тих двох моментів релїґійного житя. Ото на вічах, які уряджує відступник а теперішнїй посол Марков, ухвалюють резолюциї проти культу Найсьв. Серця Христового. При тім обірве ся щось і нашим Епископам а навіть підохочує ся широкі верстви народні до зазиву, щоби Високопреосьв. Митрополит уступив зі свого престола. А як задумують протестувати проти почитаня св. сьвященомуч. Йосафата, на се найлїпше вказує записка „Русского Слова“ подана в ч. 29. з 15. (28.) липця с. р. Поміщаємо її в цїлости: „Украинска клерикальна ґазетка „Основа“ печатае теперъ н е и м о в ѣ р н о б р е х л и в у житьепись Іосафата Кунцевича. Поляки, Р и м ъ и наши іерархи на гвалтъ хотятъ сдѣлати изъ него святого. Мы изъ своей стороны начнемъ вже в одномъ изъ слѣдующихъ нумеровъ „Русского Слова“ печатати п р а в д и в у, о с н о в а н у н а н о т о р и ч н и х ъ д о к у м е н т а х житєпись К у н ц е в и ч а; кромѣ того печатаемъ и гдекакій важнѣйшій и цѣкавѣйшій документы, которій ясно показуютъ, кѣмъ бувъ тотъ »святый человѣкъ«. Думаємо, що таку дописку міг би помістити і офіцияльний орґан схизматицкої церкви. При тім се пише ся для католицкого народа. Годї не натякнути і на ту обставину, що в цїлій тій роботї не двозначну участь беруть навіть самі католицкі сьвященики. Се є ще один доказ, як партийна загорілість може заслїпити і до яких довести застрашаючих наслїдків.

Здало би ся згадати при тій нагоді про становище польскої католицкої суспільности в віцї сего схизматицкого руху. Не входимо тут в пересьвідченя одиниць, але в загальну польску опінію і к аєву галиц-

---

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

—

Мій новий сотрудник.

Оповіданє із записок ірляндського пароха.

Переклав *Володимир Держирука.*

— —

(Дальше).

Забув я сказати, що з причини величної процесиї в четвер село пристроїло ся торжественно. Від димаря до димаря хат перетягнено над дорогою шнури листя, двері умаєно галузками і цьвітами а у всїх вікнах виставлено сьвяті образи, що прикрашували від многих лїт нутро хат. Можна тут було побачити невеличкі образки Серця Ісусового, статуетки Матери Божої з Люрд, гарні портрети Льва XIII, вкінци безчисленні хрести. Щоби й оказати своє привязанє до панни Кампіон, селяни лишили сї прикраси аж до дня вінчаня.

Коли показала ся Бітра, оперта на рамени мужа, роздало ся грімке: „славно“; із всїх сторін поплили молитви і благословеня, а коли Ормсбі посадив її в повозцї, відозвали ся голоси:

— Злїзь з воза, проклята мацапуро!

І гарно пристроєний станґрет полетів стрімголов на землю. Двайцять кріпких рук заступило конї, які сейчас випряжено і цїлий похід рушив вперед серед веселих окликів і благословень. Товпа товаришила повозови, та стискала від часу до часу руку усьміхненого молодого, або дрібні пальчики молодої.

Ходіть же в мирі по дорозї житя, ви молоді, звязані св. Тайною супружества, попращайте сьвіт і зачніть нове житє посьвяченя. Не дивниця, що Церков налягає, щоби задержувати характер Тайни в тій предивній сполуцї двох душ; не дивниця, що сьвіт, змагаючи до знищеня сеї вічної сполуки, відмовляє її сьвятости; не дивниця вкінци, що католицька дївчина клонить із страхом і радостю свою головку під епітрахиль сьвященика, а новоженець католицький переймаєть ся неспокоєм на саму згадку на одвічальність, яку кладе на свої плечі.

Говорив я про се саме день перед вінчанєм Бітри. На сю тему попали ми цїлком природно, розважуючи вигляди на будучність. Зі звичайним собі запалом сотрудник повстав проти тих сьвятотатських поглядів, голошених новочасними апостолами вільної думки в книжках і пресї.

Ми годили ся на се, що, після нас, нїгде не здійснюєть ся так щасливо ідеал супружества, як тут, в Ірляндиї, бо до недавна принайменше чути не було про змислові, пристрасні вибухи перед, про розчарованє після вінчаня. Звичайно добра мати говорила спокійно до своєї дитини: „Маріє, підеш завтра до св. сповіди, приладиш собі сьвяточне одїнє, бо твоє вінчанє відбуде ся в четвер“. А Мария відповіла: „Добре, мамусю!“ і навіть не домагала ся, щоби її сказала, хто буде її чоловіком. І нараз на основі великої звязи св. Тайни переставала бути дитиною, ставала царицею, панею свойого родинного огнища. Цїлий авторитет панованя в домі переходив до її рук в хвили, коли припинала до крайки ключі і ставала ґаздинею і касиєркою і не лучало ся, щоби чоловік, або дїти заперечили їй до сего права. Житє супруже в Ірляндиї було до недавна найторжественнїйшим запереченєм сего, що сьвіт і його наука новочасна, та всякі романи учать про супруже а заразом найвисшим і повним потвердженєм надприродности основ і практик Церкви.

— Маю надію, сказав вкінци сотрудник, — що нїколи не потребувати мемо рівняти Бітри до сеї дитинки спячої, на образку Карафолї, над котрою стоїть ангел і держить терневий вінець. Як тільки дитятко пробудить ся то поравать собі головку до вінця. О, щоби супруже не було для Бітри такою короною!

— Хорони Господи! — кликнув я живо і менї навіть через думку не перейшло, що тяжкі хмари збирають ся над її головою і що так скоро промінниста ясність її супружества змінить ся в страшний смуток.

Коли весїльна дружина минала вікна дому Алїциї, Бітра приказала несьміло а рішучо своїм товаришкам, щоби задержали ся і увійшла з Ормсбі до середини. Цьвіт помаранчевий діткнув терневого вінця хорої дївчини; обі почули братерство терпіня і їх душі получили ся. Ормсбі лишив ся в кухнї, та розмовляв з панею Мойлєн. Наслїдок сеї розмови був такий, що бідна мати не потребувала вже більше боятися нужди.

В часї снїданя, розуміє ся, вніс я тоаст на честь молодих і — нехай менї буде вільно сказати — з таким поводженєм, що мої слова викликали навіть усьміх на лици Кампіона, що не міг менї дарувати моєї неуваги в часї вінчаня. По снїданю гостї розійшли ся по комнатах, щоби оглянути весїльні дарунки — звичайну збиранину непотрібних річий — а мене повела Бітра до будуару, щоби показати дарунки, наймилїйші її серцю.

ку політику. Хотяй Поляки все хвалять ся і афішують ся своїм католицизмом, то помимо того в цілій історії рускої католицкої Церкви відіграли они дуже сумну ролю. Се можна наглядно доказати, що Церков і католицизм у відношеню Поляків до Русинів були і є лише способами до політичних цілий. В тім згляді і нинїшна затроєна шовінізмом польска політика зглядом руско-католицкої Церкви тримає ся вірно давної традициї. Такі вискази, як „nie zaszkodziłoby trochę prawosławia" (гл. Dziennik polski") форитоване на кождім кроці московского напряму, обсаджуване москвичами парохій заходами польских коляторів, становище всїх польских часописий, все те вказує, що они бажали би бодай не впрост той рух піддержати. Они дуже добре знають, що се не лише ослабить наші сили, та що в таким замішаню ще лїпше дасть ся оправдувати неправний перехід на латиньский обряд, але що також се може дати добру нагоду сфальшувати і некорисно впливати на опінію зглядом нашої Церкви католицкого сьвіта а особливо римских кругів.

Супроти тої так наглядної небезпеки у нас дасть ся запримітити якась дивна байдужність. Правда, одиниці рвуть ся, працюють, борють ся, але все те дієсь без пляну і органїзациї. Природно проте, що москвофіли тепер маючи так сильну материяльну і моральну підмогу з Росиї, а при так сприяючій їм краєвій політиці, а також обдуманій і зорганїзованій роботі обіймають своїм згубним напрямом щораз ширші круги. З нашої сторони якоїсь енерґічнїйшої акциї не слідно. Вправдї появилась була свого часу в „Руслані" статя про зїзд всїх сьвідомих католиків і сьвященників, де можна би застановити ся і обговорити справу орґанїзациї і працї, однак она полишилась без наслїдку*). Тимчасом одинокою задачею нашого часу і дїланя повинно бути католицке осьвідомлене народу і народна робота оперта на христ підвалинах і то на всїх полях і у всїх напрямах. Житє релїгійне не є привязане до зверхних обяв, або лише до деяких сторін людского житя. Оно входить у всї поодинокі дїланя чоловіка у всїх напрямах, є їх підставою і душею. Проте католицке осьвідомлене і віднова внутрішного житя релїгійного мусїло би ся відбити благодатно на всїх полях суспільного житя, отже і на політицї, на просьвітї, шкільництві і в социяльних справах. Тоді безпечно уступили би ті нездорові і непогодні відносини в нашім суспільнім житю і політичнім послідних часів, а тим самим не мали би вороги такої переваги, як тепер єї мають. Віднова а радше здвигнене католицкої ідеї в нашім народі є тепер одинокою і найголовнїйшою задачею і від неї залежить не лише добро і будучина нашої Церкви, але і народа**).

*) Бо ми уміємо устроювати лише хвилеві шумні демонстрациї, про яких тут і там ще вигол осить ся палку промову, але на тім соломянім огни все кінчить ся, спалахне і згасне, а нам здає ся, що се сьвітло! — Ред.

**) Сій многоважній справі присьвятимо ще окрему передовицю в найблизших днях. — Ред.

— Батенько — сказала — є великим знатоком штуки і радить, щоби я викинула, як сказав, все те сьміте, а я волїла би радше звернути всї дорогоцїнности, виставлені по иниих комнатах. При тих словах показала менї дарунки рибацьких жінок і селян з Кільронану а очи її ясніли від вдоволеня. Був там між иньшими модель корабля викінченого в найменших подробицях від верху до підстави, з кождою линвою на місци, з мосяжними гарматками, що виглядали з боків. Був там портрет Бітри, викінчений якимсь артистом японьским з фотоґрафії і присланий зза океану яких 15.000 миль. Були ще тут мушлї найріжнороднїйшої форми, збирані довго і з великаньского музею морских глубин. Був перстень золотий з прекрасним рубіном, Бог знає, яким чином роздобутий на однім з островів індийских. Був папугай, що верещав, мов божевільний вилискував ся всїма красками дуги а нечемний, мов малпа. Був вкінци шаль такий тонесенький, що Бітра могла його ховати у своїй дрібненькій ручецї.

— Розумієте ся — сказала вкінци — не можу на все задержати тих скарбів. Зверну їх при першій нагоді їх властителеви, бо цїню не вартість материяльну, а тільки інтенцію, з якою менї їх доручено.

— А прецїнь, моя дитино — одвітив я — колиб сими дарунками могла заповнити цїлий будинок Британійського музея, то і тоді не висказали би вони всїх тих чувств, які має наш нарід для тебе.

(Дальше буде).

Сьвятковане цїсарских уродин.

В Ішлю відбуло ся в четвер сьвятковане цїсарских уродин вельми сьвітло. О 2½ год. по полудни в салї „Kurhaus-у" прибраній ґобелїнами і цьвітами, відбув ся родинний обід на 72 осіб. Перед обідом зложили ґратуляциї приїзжі там чужі князї.

Цїсар виїхав в товаристві зятя архікнязя Франца Сальватора із свого двора на обід самоходом а ся їзда була справдешною триюмфальною чолобитнею всего населення тамошного. Самохід пристроїли тамошні панї цьвітами. Дорогою витало монарха населене одушевленим окликами: „Най живе!" Цїсар тронутий до живого відповідав на се безнастанним салютованєм. Також инших чинів Родини витано одушевлено. Підчас обіду архікнязь Франц Сальватор вніс тоаст:

„В. Ц. Милости! Особливо торжественна хвиля згромадила нас сегодня. Ми а з нами багато мілїонів вірних підданих, обходимо торжественно день, в котрім наш улюблений Цїсар скінчив 80 лїт житя. Най В. Ц. М. буде переконана о тій великій радости, яку викликує в серцях кревних сей день і най В. Ц. М. позволить, щоби ми ще раз у стіп Єго зложили наші смиренні бажання. Дякуємо Божому Провидїню, що позволило В. Ц. М. дожити того дня і висловлюємо наші почування в любови, чести і вдячности та сердешній просьбі до Всевишнього, щоби надальше В. Ц. М. беріг, опікував ся і дарив своїм благословенєм. Ві. В. Ц. М. наш наймилостивійший Цїсар і Пан най живе!"

Музика заграла гимн після тих слів. Тоасту вислухали всї стоячи. Цїсар тронутий дякував кланяючись і стиснув руку архікнязеви.

В малій салї »Kurhaus-у« відбув ся обід для двірских достойників.

Торжество закінчило ся вечер фестином в парку.

Члени цїсарскої Родини, котрі були на родиннім обідї і учасники обіду для двірских достойників одержали на памятку від цїсаря мінїятуру памятника, котрий має бути відкритий в Ішлю 24-го серпня с. р. і зображає цїсаря.

По заграничних дворах відбули ся також обіди в честь уродин Цїсаря Франц Йосифа і звідтам наспіли привітні телеґрами, а також від президента французскої республики і від Є. Сьв. Папи.

Дневникарство заграничне і тутешне присьвятило вельми багато місця сему незвичайному в історії торжеству.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Мінїстер предсїдник бар. Бінерт одержав з нагоди уродин цїсаря великий хрест ордеру св. Стефана. Таке саме відзначенє дістав угорский мінїстер-предсїдник ґр. Куен Гедерварі. Се високе відзначенє обох мінїстрів-предсїдників є новим доказом незвичайного довіря, яке монарх до них має. Є се заразом признанє їх дотеперішних змагань, щоби усунути трудности і перепони в розвитку обох держав монархії. Відзначене се в тій хвилї набирає зовсїм окремого значіня, бо всї инші відзначеня були надїлені сим разом виключно за добродійні і гуманїтарні заслуги.

До Відня зїхали ся вже всї члени кабінету які явили ся на службі Божій в церкви св. Стефана, відправленій там з нагоди цїсарских уродин. Як щорічно, так і тепер відбуде ся зараз рада мінїстрів, котра має заняти ся передовсїм справою проґрами осїнної сесиї парляменту і соймів. Всї досі подавані речинцї сеї сесиї поляґають на більше або менше влучних комбінациях, отже й вість праскої Union, що парлямент збере ся в першій половинї вересня і переведе вибори до делеґаций, що сесия потреває лише три днї, але парлямент не буде більше відрочений.

Крім сего займе ся мабуть рада мінїстрів також приготовляючими працями до засїдань, особливо фінансовою реформою, а мабуть і подорожінє мяса буде предметом нарад. В суботу 20. с. м. має мінїстер-предсїдник бар. Бінерт обговорювати з президиєю польского кола каналове питанє. При сїй нагоді будуть порушені з польскої сторони також відносини сторонництв в парляменті і становище правительства зглядом обігаючих поголосок про розвязанє, розширенє більшости працї і т. п. В конференциї возьме участь крім польских мінїстрів Білїньского і Дулємби також мінїстер торговлї Вайскірхнер. Відповідно до приреченя, даного свого часу мінїстром-предсїдником, будуть подані до відома Поляків студиї, переведені над пляном каналової системи у внутрі Галичини, яка малаб лучити Вислу з Днїстром. Членам кабінету буде вручений польский мемориял, в якім будуть збиті уваги, що виринули в часї останньої буджетової розправи в палатї панів проти переведеня сїти водних доріг і буде поданий доказ, що галицкі канали можна буде вибудовати незалежно від каналу Дунай-Одра. З польскої сторони буде предложений на конференциї цїлий ряд проєктів що до переведеня пляну каналу Висла-Днїстер.

Заграниця.

Стріча великого везира з ґр. Еренталем в Марієнбадї дала російскій печати повід до ріжних коментарів. Сїй стрічі приписують тим більше значіне, що, як твердять російскі часописи, в безпосередній звязи з нею стоїть авдиєнция вел. везира Гаккі-баші у румуньского короля Кароля і єго нарада з румуньским мінїстром заграничних справ, що попередили згадану стрічу. Дальше твердять згадані часописи, що ся акция ґр. Еренталя є наслїдком споводованих Росиєю подорожий королїв Петра і Фердинанда та сербских і болгарских мінїстрів до Царгорода, на що споглядала Австро-Угорщина з невдоволенєм. Думають проте, що слїд пожадана стріча мінїстра заграничних справ Ізвольского (який удає ся тепер в подорож за границю) з вел. везиром, бо далаб їм нагоду обговорити актуальні політичні питаня.

Osservatore Romano заявляє, що вість бюра Райтера, начеб то Апостольский престіл інтервенював в напрямі, щоби не уряджувано дальших демонстраций проти політики іспаньского правительства, є безосновна. Крім сего додає, що Ап. престіл держить ся зовсїм здалека від акциї, яку підприняли іспаньскі католики проти політики правительства для охорони своїх прав. Тому тенденцийні вісти про те, начеб то Ап. престіл сам споводував ті демонстрациї або старав ся їх спинити, є невірні.

Дальше опрокидає сей дневник зовсїм рішучо вість, начеб то Ап. престіл поручив кому удати ся до Іспанії для переговорів з відпоручником іспаньского правительства в цїли доведення до порозуміня дотично відновленя переговорів.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Емиліяна: римо-кат.: Ігнатия. — В понеділок: руско-кат.: Матея ап.; римо-кат.: Францішка. — Ві второк: руско-кат.: Лаврентия м.; римо-кат.: Филипа еп.

— **Є. Є. Намісник** дав в четвер в честь уродин Цїсаря обід ґалевий, на котрий були запрошені духовні, військові і сьвітскі достойники. Підчас обіду вніс намісник тоаст, після котрого музика відограла гимн народний, а з цитаделї дано 24 сальви. З Русинів були на сїм обідї Впр. Офіциял капітули митроп. о. А. Білецкий, радник Двора Ол. Барвіньский, член кр. видїлу Кивелюк і проф. В. Шухевич.

— **Впр. о. Кирило Селецкий**, наш народолюбець ветеран, одержав в признаню єго добродійної і гуманїтарної дїяльности з нагоди цїсарских уродин ордер Франц Йосифа. Бажаємо з нагоди сего відзначеня нашому многозаслуженому дїячеви ще многих лїт до працї для добра нашої Церкви і народа.

— **Памяти Марка Кропивницкого** присьвячено дня 14. с. м. аматорске представленє „Невольника“ в Полтаві.

— **Зміна віроісповідань.** Дивні приходять чутки до Львова і не знати поки що, кілько в них правди. З Болшова коло Галича доносять приміром, що кількадесять громадян перейшло на безвіроісповідність з причини свого пароха кацапа. В Підгайчиках, бережаньского повіта мало також щось подібного стати ся. Знова більше чим половина громадян в Оришківцях, бобрецкого повіта, мало перейти на православє, мовляв, з причини свого пароха-кацапа. Єсли би сї чутки справдили ся, то таке поступованє є лише водою на кацапский млин.

Нинї явив ся в нашій редакциї о. Коломиєць, парох Оришковець і просив нас, подати до відома, що єго парохіяни не перейшли анї на православє, анї на римо-католицизм, як се знова написав Kur. lw. Двірский льокай і побережник, які приняли латиньский обряд, преціаь не становлять двох третин парохії. Видко, що польска праса має в тім інтерес, щоби ширити ложні вісти.

— **Будучі кардинали.** Найблизший папский конзистор має відбути ся в жовтнї або в листопадї с. р. Кардинальскі капелюхи мають дістати: патриярх Лїсбони Мендес Белльо, архіеп. Парижа Аметте, майордомус Ватикану mgr. Бісльтті i mgr. Ґраніто ді Бельмонте. Від останного іменованя кардиналів минає тепер три роки, а 18 місць кардиналів є необсадженних.

— **3.400 телєґрам з желанями** дістав наш монарх в день своїх 80-тих уродин. Цїсар Вільгельм прислав телєґраму з 500 словами. Довгу телєґраму прислав також король Віктор Емануїл Депеша царя Миколи була одною з перших. Були також телєґрами з Хін, від японьского мікада, з Арґентини і инших републик американьских. 25 депеш прийшло телєґрафом без дроту.

— **Як шанують в католицкій Галичинї католицкого сьвященика?** Один із сьвящеників пише нам: Вже то 10 день в місяци не веде ся менї якось. І так коли я їхав 10. липця з Яремча до Станїславова, то в Делятинї згасла послїдна лямпа і тому в темнотї їхав я до самого Станїславова. Чиж для злодіїв не надає ся нагоди оперувати добре коло подорожних, коли цїлий поїзд неосьвітлений? І хто тому був би винен, чи не була би ласкава відповісти станїславівска Дирекция зелїзниць? — Дня 10. серпня їду знов але вже зі Львова до Перемишля. А що я не курець, то зажадав я від кондуктора передїлу для некурців. Кондуктор завів мене сам до передїлу. Так їхав я до Судової Вишнї. Але в Судовій Вишнї сїдає рабін зі своїм секретарем. Кондуктор приходить до мене і питає ся, чи я маю які пакунки. А що я не мав жадних (з виїмком парасоля і молитвослова) і так єму заявив, то казав він менї йти за собою і показав менї другий передїл, де я маю сидїти. Я війшов, але там сидїло двох панів, з котрих один курив люльку, а другий папіроску. Тому, що я вже давно не нюхав диму нї з люльки, нї з папіросів, то став формально дусити ся. І се заявив я кондукторови, коли він надійшов. Тодї казав він менї іти до сусїдного передїлу, де сидїла жидівка. Я мусїв іти, бо менї не оставало уже нїчого иншого; але більшу часть дороги перестояв я уже на коритари. Ну! чиж не лучше бути у нас рабіном чим католицким сьвящеником? У нас є навіть якісь приписи, щоби кондуктори розміщували відповідно людий їдучих зелїзницею, щоби хтось не знайшов ся в невідповіднім товаристві, але то всьо на папери. — Служба видко респектує більше п. Ґутмана і єго одновірників ніж п. директора і католиків.

— **Орхестри кр. оборони.** В день 80-тих уродин цїсаря виступила при парадї перший раз орхестра 19. полку кр. оборони у Львові. Орхестра складає ся з 48 музикантів, яких кожда компанія доставила по 4. Орхестри кр. оборони не мають тарабанів, а складають ся лише з духових інструментів. Надто музиканти мають малі карабіни і беруть участь у всїх вправах, а в часї війни пішли би до боєвої лїнії. Тим ріжнить ся орхестра кр. оборони від орхестр иншої піхоти.

— **На памятник Т. Шевченка** в Київі зложено в червцю с. р. в городскій управі київскій 1.333·35 карб. Разом є там на ту цїль 32.071·22 карб.

— **Холєра в Італії.** В полудневій Італії в провінциях Барі і Фоджія вибухла в деяких селах холєра. Доси ствержено 40 випадків сеї пошести, з того 33 скінчило ся смертию. Се лише маленька частина випадків холєри, бо населенє єї укриває. Селяни там може ще темнїйші чим в Росиї і боять ся лїкарів. Звідки взяла ся там холєра не знати. Говорять, що занесли єї паломники з Росиї, які громадно приїздять до Барі, де лежать мощі св. Николая. Проти пошести заряджено всякі середники обережности.

— **„Словар залюбленого“.** Один з шведских язикознавців, по переказам штокгольмских часописий, виготовляє до друку працю, що буде єдиною в своїм родї. Вчений лінґвіст узяв ся зладити »словар залюбленого« на всїх, які є мовах. Праця не легка коли взяти на увагу, що на всїм сьвітї не менше 1.000 мов. Ґазети подають і деякі уривки, з котрих видко, як признають ся в коханю на мало знакомих нам мовах. Фразу „тебе кохаю“ Китаєць висловлює в трох лагідних та ніжних словах: „уо граі ні“. Туркови досить двох слів: „сіді севейорум“, а Арабови досить одного — „нехабек“. Вірменин вимагає вже чотирох слів: „се зірем ас хес“, а Індийцеви треба пяти слів: „майн сім ка пізар карім“. Найдовше від усїх признає ся в коханю Ґренляндець, хоч у него для сего є одно слово, але за те з 15 складів, в котрих 37 букв. Осьде чки се слово: „уніф гра-ернд лай-на-лер-фи-ро на-юнгу-ар-рі-гу-як“.

— **Зовсїм як у нас.** Дня 29. вересня відбула ся в Берлїнї лїцитация, а з тої лїцитациї лишило ся 7 феників, які належало віддати п. Флявтер. Скарбова адмінїстрация, в котрій переховували ся сї 7 феників, взивала неоднократно їх властительку, щоби зголосила ся по їх відбір, але без наслїдку. Отжеж тепер уважала адмінїстрация за відповідне оголосити публично, що коли би не зголосив ся хто-ь, що має право до повисшої квоти, до 29. жовтня 1910 11. години рано в адмінїстрациї находячій ся при улици Фридриха 12—15, 3. поверх, комнати 113—115, то тратить право до власности 7 феників, котрі зістануть від тодї власностию державної каси. — Чиж не виписано при цїлій тій процедурі більше як за 7 феників паперу? А кілько буде коштувати послїдне публичне оголошенє, за котре в найлучшім разї зискає скарб 7 феників? Та що найгірше, що у нас процедура єсть подібна.

— **Борба о поживу.** До якої загорілости може довести звірята, коли они старають ся здобути поживу, доказує отсей випадок, який став ся недалеко від Пієрвер (Низькі Альпи). Один чоловік побачив в своїм домі вужа, що мав, як єму здавало ся, два хвости, а голова з ротом широко отвореним здавала ся бути на серединї тїла. Счудований тим незвичайним явищем, рішив ся убити сего мнимого потвора. Коли убив вужа, показало ся от що: один з вужів зловив миш, котру другий вуж хстїв єму відобрати. З того вивязала ся поміж обома вужами завзята борба, а сильнїйший вуж пожер разом з мишею і тамтого вужа, що зловив її перший, до половини і тому видавало ся на перший погляд, що се один вуж з двома хвостами і з ротом по серединї тїла.

— **Підпал холєрного барака.** В селї Ржищеві, київскої ґубернії, згорів онодї холєрний барак. підпалений яким селянином. Селяни ставлять ся до лїкарів дуже ворожо, думаючи, що лїкарі троять хорих на холєру.

— **Лїтаком з Амієн до Льондона.** Лїтач Моасан підніс ся онодї рано о 5. год. в Амієн (Франция), щоби дістати ся до Льондона. Коло 10. год. був в Калє. Там спочав пів години і пустив ся на лїтаку через канал Ляманш, який перелетїв в 35 мінутах. В Бірменстовн з причини сильного вітру спустив ся на землю і переночувавши, полетїв рано до Льондона, де прибув коло полудня, витаний публикою. Моасан не знав дороги і держав ся зелїзничого шляху. Була се єго шеста з черги подорож воздухами. Разом з ним находив ся на лїтаку єго механїк і тому ся далека подорож є тим замітнїйша.

— **Лїк Ерлїха „606“** спровадив львівский лїкар др. Блюменфельд і примінив єго до лїченя хорих на пранцї. Сей лїк прийшов в видї жовтого порошка, який треба було розпустити в содовім лузї і оцтовій кислотї, а по замішаню встрикувано єго хорим під скіру. Хорих зголосило ся багато, а деякі з них мали рани в устах, горлї та болї голови, викликані бацилями пранців. Др. Блюменфельд так оповідає про вислїд лїченя препаратом Ерлїха: Встрикуванє лїку не є болїсне, аж по добі чути біль в місци встрикненя. Через те недовгий час годї сидїти. По двох днях хорий дістає горячку, яка підносить ся до 38·5°, але по кількох годинах горячка спадає. Натомісць у лїченого наступає скріпленє сил, лїпший апетит, здоровий вигляд. Додатний вислїд прямо поражаючий. Рани уступають, болї голови зникають і всякі прояви пранців гинуть. Препарат Ерлїха лїчить також початкові прояви поступового паралїжу і розмягченя мозку.

Оповістки.

— **Відзначенє.** Цїсар надїлив громадского полїцианта Миколу Карпяка в Ульвівку (пов. Сокаль) срібним хрестом заслуги за спійманє злочинця з нараженєм власного житя.

— **Іменованя.** Мінїстер скарбу іменував секретарів скарбу: Ів. Феєра, д-ра Влад. Паткевича, Льва Старовєйского де Біберштайн, Ів. Заяця, Ів. Карпіньского, Ігн. Бабяжа, д-ра Вільг. Зелїґера і д-ра Вікт. Ґаєвского радниками скарбу для округа кр. дирекциї скарбу у Львові.

— **З рускої приват. ґімназиї в Яворові.** Шкільний рік розпочинає ся дня 3. вересня торжественним богослуженєм, на котре мають явитись всї записані ученики. Запис учеників до ґімназиї відбуде ся в трех останних днях місяця серпня. Пізнїйші зголошеня приймає ся лиш в виїмкових випадках. Іспити поправчі і доповняючі відбудуть ся дня 1. і 2. вересня. В тих самих днях відбудуть ся вступні іспити до першої, другої і третої кляси. До запису повинен явити ся кождий ученик лично, в супроводї вітця, матери або опікуна, а бодай їх заступника, домового надзирателя, і має принести з собою сьвідоцтво шкільне з останного півроку і дві вписові карти, виповнені як найточнїйше. Хто вперше записує ся до ґімназиї, має при записї показати: а) метрику уродженя; б) сьвідоцтво з тої школи, де передше ходив на науку. Кождий ученик складає при записї 2 К. Ученики, що приходять з инших ґімназий або зголошують ся до вступного іспиту, складають 7 К 20 с. — За дирекцию приватної ґімназиї з руским язиком викладним: *Т. Грушкевич.*

— **З Яворова.** Рік шкільний розпічне ся в школї СС. Василиянок в Яворові дня 5. вересня богослуженєм, на котрім мають явити ся всї ученицї. Вступні іспити до семінариї як і школи видїлової розпічнуть ся тогож дня. — *Дирекция школи СС. Василиянок.*

— **Концерти на дохід наших приватних ґімназий.** В Делятинї відбуде ся дня 23. с. м. (вівторок) в салї „Рускої Бесїди“ — концерт мужеского хору зі Львова під управою дірiґента „Львівского Бояна“ д-ра Волошина при співучасти Вп. Пань: Л. Онуферкової, О. Будзиновскої, о. Бобикевича челїста-віртуоза, Гарасевича солїста-барітона і місцевих співацких сил з їх диріґентом п. Климовичом. В проґраму входять композициї Лисенка, Вихнянина, Січиньского і инших. По концертї комерс і товариска забава.

Наука, штука і лїтература.

— **Тижневник „Рідний Край“**, який виходить в Київі, буде появляти ся від тепер тричи в місяць так само з додатком „Молодої України“ часописи призначеної для дїтий.

— **Нова опера.** Молодий укр. композитор К. Стешенко викінчив свою оперу „Івасик-Телесик“ на 4 дії. Лїбретто написав М. Кропивницкий.

— **Українські романси Гр. Алчевского** — пише »Рада« — мають великий успіх. Гр. Алчевский — сам не співець (відомий оперний співець-тенор Іван Алчевский — єго брат). Грицько Алчевский одначе добре знає ся на своїм дїлї: він скінчив московску музичну консерваторию, по клясї композициї — отже є музик вчений. Колиж він, до того, привернув ся до музики своєї національної, то від него можна сподївати ся ще багато инших праць україньских, крім виданої збірки романсів.

Кнут Гамсун.

СТРАХ.

(Конець).

Було се одного дня, коли я був дуже занятий: я заключив кілька більших договорів і працював пізно вечером. Коли я скінчив, було зовсїм темно і банк був замкнений, отже я не міг зложити в нїм все те, що вплинуло того дня і я приневолений був забрати з собою. Я перечислив: було 700 до 800 долярів.

Як все так і того вечера засїв я до писа-

ня; час сходив, а я все писав. Запала ніч була друга година.

Тодї зачув я знов то само скробанє коло дверий від кухнї.

Що се могло бути?

До мешканя вело двоє дверий, однї вели до кухнї, а другі, головні, до сїний, з котрих входило ся до кімнати. Ті двері для певности затарасував я з середини зелїзним засувом. Віконниці в кімнатї були добрі, так густі, що з надвору не мож було доглянути полуміни сьвітла.

Тепер знов щось заскроботало біля дверий від кухнї. Беру лямпу і виходжу. Стаю під двермі і слухаю. Хтось є на дворі, чути шепіт і кроки, що скрадають ся по снїгу під двері. Слухаю добру хвилю, шепіт устає а рівночасно здаєть ся менї, що кроки віддаляють ся.

Опісля настала тишина.

Вертаю знов і сїдаю за стіл до писаня.

Минуло пів години.

двері. Нараз я скочив в гору; виважено головні

Не тільки замок, але й засув з середини зломано і я почув кроки в сїнях під моїми дверми.

Влім міг вдатись тільки при сильнім натовпі кількох людий, бо засув був сильний.

Моє серце не било ся а товклось. Я не добув звука, але почув неспокій серця аж в шиї і не міг як слїд дихати.

В кількох перших хвилинах я був так зляканий, що не знав, де я є.

Нараз нагадав я собі, що треба ратувати гроші.

Я війшов до спальнї, виймив мошонку з кишенї і встромив її під подушку. Опісля вернув я до першої кімнати. Ся подія не тревала й хвилини.

Під дверима чути було тиху розмову і заходи коло замку. Я добув револьвер Джонстона оглянув єго, він був в порядку. Руки судорожно дрожали, а вспів ледви вдержатись на ногах.

Мої очи спочили на дверах: они були дуже сильні, з тяжкого дерева; се не була робота столярска, але тесельска. Сильні двері розрадили мене і став знов г а д а т и, бо досї я сего не робив. Двері відчинялись на двір, отже не можна було їх виважити. Сїни були за вузкі, щоби можна було вжити сили. Все те впало менї нараз на гадку і несподївано став я знов відважний, як мавр та закликав, що положу того трупом, хто війде. Я довів до сего, що чув себе і розумів, що сказав. А тому, що говорив я по норвежськи, признав сам глупоту сему і повторив погрозу по анґлїйски, голосно.

Нема відповіди.

Щоби мої очі могли привикнути до темрави на случай, як би повибивали шиби і погасло сьвітло, я сам загасив лямпу.

Я станув отже в темряві з очима зверненими в сторону вікон і з револьвером в руцї.

Се тревало досить довго. Я набирав відваги, не сумнївав ся вдавати відважного і крикнув:

Ну, щож ви рішили? Чи ідете спати, чи лишаєтесь? бо я хотїв би іти спати.

По хвилинї відізвав ся захриплий голос:

— Ідемо, ти песїй сину!

Я почув, як хтось виходив з сїний і скрипів по снїгу.

Слова „песїй син“ се американьске а дійсно анґлїйске народне прізвище.

Сї слова оставив я без відповіди, але хотїв відчинити двері і стрілити за драбом. Але я здержав ся, бо в останню мить прийшло менї на гадку, що мабудь тільки один вийшов з сїний а другий певно остав ся і жде, щоби відчинив двері а тодї кине ся на мене. Я підійшов до одного вікна, підиїс віконниці аж під саміських дах і глянув. Менї бачилось, що виджу темну точку на снїгу. Я рванув вікном, вицїлив як можна було найкрасше в сю чорну точку і стрілив. Нїчого. Стріляю знов. Нїчо. Не цїляючи потягаю, на останку випав один марний вистріл. Але гук носив ся голосно в морознім воздусї і я чув з дороги оклики:

Скачи! Скачи!

Саме тодї іще один чоловік вискочив з сїний на снїг, на дорогу і щез в темряві. Я згадав: один остав в сїнях. А сему я не міг навіть пожелати „добра ніч“, бо в револьвері був всього один набій і я вже єго вистрілив.

Я засьвітив знов лямпу, добув гроші і знов переложив їх до кишенї. А коли вже все минулось, напав мене такий страх, що я не був в силї покластись до постїлї.. Я заждав ще тільки пів години, а коли стало свитати, одягнувсь я в плащ і вийшов. Я примкнув о скілько вдалось, виважені двері, дістав ся до міста і... задзвонив до гостинницї.

Що то були за драби? не знаю. Злодії зі званя хиба нї, бо вернулись би з під дверий, бо прецїнь були два вікна, котрими могли добутись. Але і їм не хибувало зимної відваги, бо вирвали замок і зелїзний засув в головних дверех.

Такого страху не зазнав я нїколи в житю, як сеї ночи в степовім місточку Маделїя, де схоронив ся Джес Джам. Нераз опісля скоїлось, що коли я чогось настрашив ся, серце зачало менї бити в груди, здержуючи віддих. Лишилось менї се від тої ночи. Нїколи передтим не знав я, що то страх може проявлятись в такий незвичайний спосіб

Переклав *Мих. Коб—ий.*

Телеґрами

з дня 20. серпня.

Прага. В справі урухомленя ческого сойму доносять Nar. Listy, що наслїдник престола архікн. Франц Фердинанд домагає ся, щоби вже раз зроблено лад в Чехах. Сей дневник додає, що в сих днях архікнязь вислухає в тій справі рішаючі личности Чех.

Софія. Болгарский король Фердинанд з мінїстрами Паріковом і Миколаєвом виїхав до Цетинії.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про цїни збіжа і продуктів у Львові

від 8. до 14. серпня 1910.

	за 50 клґ.
Пшениця	9.35— 9·60 К
Жито	6·70— 7·00 К
Ячмінь броварняний	6·40 – 7·15 К
Ячмінь на пашу	7·15— 7·40 К
Овес	7·25— 7·50 К
Кукурудза	0·00— 0·00 К
Гречка	0·00— 0·00 К
Горох до вареня	12·25—13·15 К
Горох на пашу	7·00— 7·25 К
Бобик	6·95— 7·15 К
Конюшина червона	65·00—75·00 К
Конюшина біла	70·00—88·00 К
Конюшина шведска	75·00—85·00 К
Тимотка	25·00—27·00 К
Ріпак зимовий	10·75—11·00 К
Насїнє конопл.	00·00—00·00 К
Хміль старий	100·00—120·0 К
Хміль новий	115·00—125·0 К

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук**

З друкарнї В. А. Шийковського.